

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ СОСНИ КРИМСЬКОЇ У ЛІСАХ ДП «КУП'ЯНСЬКЕ ЛГ»

Лиманський Б.В., гр. 205 – 23 МВ - 01

Татаров Д.О., гр. 205 – 23 МВ - 01

Руденко Н.О. гр. 205з-23м-01

Керівник: к.с.-г.н., доцент **Горошко В.В.**
Державний біотехнологічний університет

Сосна кримська (*Pinus Pallasiana*) - це дерево до 20-30 м заввишки з темним, майже чорним стовбуром і широкою парасолькоподібною кроною. Морфологічно досить різко відрізняється від сосни звичайною довшою і жорсткішою хвоєю (8-15 см), що сидить також в пучку по 2 шт., довгими (до 10 см) і товстими шишками, сукуватими і густохвойними деревами з темно-сірою тріщинуватою корою і товстими однорічними пагонами. Завдяки високій смолопродуктивності сосна кримська зазвичай стійка проти шкідників і хвороб в порівнянні з сосною звичайною.

Результати досліджень

Сосняки у складі ДП «Куп'янське ЛГ» представлені на площі близько 12,4 тис. га, що становить фактично 40 % площі досліджуваного підприємства. З них деревостани сосни звичайної представлені на площі фактично 12,0 тис. га або 96 % всіх сосняків ДП «Куп'янське ЛГ». Відповідно сосна кримська у складі лісів ДП «Куп'янське ЛГ» займає лише 0,4 тис. га або 4 % всієї площі сосняків.

Деревостани сосни звичайної представлені у 11 типах лісу. У свою чергу деревостани сосни кримської представлені лише у 7 типах лісу.

При порівнянні середніх показників деревостанів сосни кримської та сосни звичайної встановлено:

- деревостани сосни кримської мають доволі малі площі в порівнянні з деревостанами сосни звичайної;
- середній вік сосни кримської становить 40 років, в той час як середній вік деревостанів сосни звичайної становить 47 років;
- деревостани сосни звичайної мають більш високий показник запасів на 1 га, який становить 232 м³/га, в той час як запас деревостанів сосни кримської становить лише 195 м³/га;
- вікова структура деревостанів сосни звичайної більш збалансована в порівнянні з віковою структурою деревостанів сосни кримської;

– для деревостанів, як сосни звичайної так і кримської характерна відсутність деревостанів у віці стиглості та перестійних;

– у віці молодняка середній діаметр деревостанів сосни кримської нижчий за аналогічний показник сосни звичайної, але з віком середній діаметр сосни кримської збільшується та у більш літньому віці є значно вищим ніж у деревостанів сосни звичайної;

– в умовах свіжого дубово-соснового субору ДП «Куп'янське ЛГ» деревостани сосни кримської поступаються за висотою, така закономірність спостерігається майже у всіх представлених класах віку;

– деревостани сосни кримської у всіх класах віку мають менший запас на 1 га. ніж деревостани сосни звичайної;

– середній запас деревостанів сосни звичайної та сосни кримської менші за запас деревостанів підібраних з таблиць високопродуктивних деревостанів І.В. Туркевича.

За результатами аналізу літературних джерел та власного виробничого досвіду отриманого під час праки у ДП «Куп'янське ЛГ» встановлено, що найбільш важливе значення для підвищення продуктивності та як наслідок вартості сосняків мають:

– відновлення сосняків на вирубках у можливо короткий термін (скорочення відновлювального періоду);

– приведення у відповідність з лісорослинними умовами склад і структуру насаджень (тип лісових культур);

– встановлення оптимального віку і способів рубок головного користування.

За результатами порівняння таксової вартості деревостанів сосни звичайної та сосни кримської встановлено, що деревостани сосни звичайної в порівнянні з деревостанами сосни кримської значно переважають їх за таксовою вартістю. Різниця у вартості деревостанів з віком лише зростає. Не суттєве підвищення таксової вартості сосняків з сосни кримської, в деякій мірі вказує на те, що для цих деревостанів в межах Харківської області необхідно переглянути вік технічної стиглості.